

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
VAZIRLAR MAHKAMASI HUZURIDAGI

IMOM BUXORIY XALQARO ILMIY-TADQIQOT MARKAZI

IMOM BUXORIY SABOQLARI

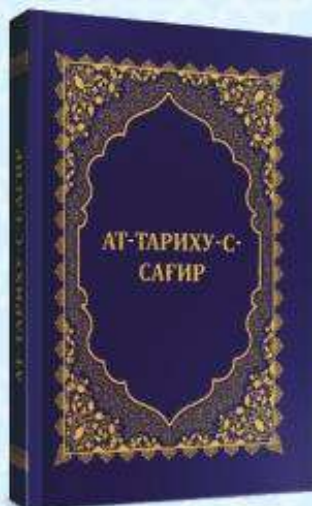

4/2023

«TARIXU-S-SAG'IR»

Roviylar ilmiga bag'ishlangan ushbu "At-Tarixu-s-sag'ir" asari Imom Buxoriyning "At-Tarixu-l-kabir" nomli kitobining bevosita davomi bo'lib, hadis ilmiga oid muhim manba sanaladi.

Unda uch mingga yaqin roviyning nasabi va tarjimai holi haqidagi ma'lumotlar jamlangan.

Asar hadislarining sanadlari bilan, ishonchli roviylardan keltirilgani, roviylar haqidagi ma'lumotlarning ham berilgani hamda roviylar tartibi sanalari va qaysi yilda vafot etganiga ko'ra tartib bilan bayon etilgani bilan boshqa asarlardan alohida ajralib turadi.

Batafsil BUKHARI.UZ saytida

TAHRIR HAY'ATI

- Akmal SAIDOV – yuridik fanlari doktori, professor, akademik
- Shayx Nuriddin XOLIQAQAZAR – O'zbekiston musulmonlari idorasi raisi, muftiy
- Shoazim MINAVAROV – Islom sivilizatsiyasi markazi direktori
- Ahadjon HASANOV – tarix fanlari doktori, professor
- Bahrom ABDUHALIMOV – tarix fanlari doktori, professor
- Baxtiyor TURAYEV – falsafa fanlari doktori, professor
- Baxtiyor KARIMOV – falsafa fanlari doktori, professor
- Ilhom SAIDOV – tarix fanlari doktori, professor
- Zohidjon ISLOMOV – filologiya fanlari doktori, professor
- Zohidullo MINAVAROV – siyosiy fanlar doktori, professor
- Davronbek MAXSUDOV – tarix fanlari doktori
- Nodirjon ABDULAHATOV – tarix fanlari doktori, professor
- O'ktambek SULTONOV – tarix fanlari doktori, O'zR FA Sharqshunoslik instituti yetakchi ilmiy xodimi
- Baxtiyor ERGASHEV – tarix fanlari doktori
- Amriddin BERDIMURODOV – tarix fanlari nomzodi
- Sarvar ABDULLAYEV – falsafa fanlari nomzodi, dotsent
- Otabek MUHAMMADIYEV – tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, katta ilmiy xodim
- Ashirbek MO'MINOV – tarix fanlari doktori, professor (L.N. Gumilev nomidagi Yevroosyo milliy universiteti)
- Devin DeWeese – Indiana universiteti professori, yozuvchi (AQSH)
- So'nmez KUTLU – Anqara universiteti professori, ilohiyotchi (Turkiya)
- Ingeborg BALDAUF – Gumbold nomidagi Berlin universiteti professori (Germaniya)

IBXITM Ilmiy kengashining 2023-yil 6-dekabrda 6-sonli yig'ilish qarori bilan nashrga tavsiya qilindi.

MUASSIS:

O'zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi huzuridagi
**IMOM BUXORIY XALQARO
ILMIY-TADQIQOT MARKAZI**

Bosh muharrir:
Shovosil ZIYODOV

Muharrir o'rinbosarlari:
**Otabek MUHAMMADIYEV,
Anvar BOBOYEV**

Musahhihlar:
**Sanjar DJUMANOV,
Asliddin MUSTAFOYEV**

Sahifalovchi-dizayner:
Muhammadiqbol SHUKUROV

Zafar UZOQOV, Azim ZOYIROV
olgan suratlardan foydalanildi.

*Jurnal O'zbekiston
Respublikasi Vazirlar
Mahkamasi huzuridagi
Oliy attestatsiya
komissiyasining ilmiy
jurnallar ro'yxatiga kiritilgan.*

*Maqolada keltirilgan
ma'lumotlar uchun
muallif mas'ul.*

MUNDARIJA (2023/4)

Шовосил ЗИЁДОВ. Мавлуда КАРИМОВА. Шошпий таҳаллуслар билан фаолият юритган хаттотлар.....3

ВАТАНИМИЗ ТАРИХИ

Отабек МУҲАММАДИЕВ. Варағсарий нисбаси билан танилган олим.....5
Санабар ДЖУРАЕВА. Тошкент ислом меъморий ёдгорликларининг тарихишунослик таҳлили.....9
Зухра АРИПОВА. Мисрнинг бухоролик ҳукмдори...11
Махмуд НАСРУЛЛАЕВ. Ўзбекистонда шаклланиган ерга эгаллик муносабатларининг ўзига хос хусусиятлари.....13
Тўймурод ХУДОЙҚУЛОВ. Бухоро тарихи ёзма манбалари ўрганилиши тарихидан.....17
Нигора ШАРОПОВА. Состояние материально-технической базы общеобразовательных школ Кашкадарьинской области.....19
Шавкат БОБОЖОНОВ. Бухоро амирларининг дафн маросими ва расм-русумлари.....21
Раъно ХАТАМОВА. Сузук ота зиёратгоҳи.....23
Ulugbek MIRZALIEV. The demographic procedures in Sirdarya and Jizzax regions in the second half of XX and beginning of XXI century.....24
Гулмира ОЧИЛОВА. Самарқанддаги жаҳид газетаси “Меҳнаткашлар товуши” нинг ижтимоий масалаларни ёритишдаги манбавий аҳамияти.....27
Бахтиёр МИРЗАДЖАНОВ. Вопросы представления кадров “мусульман” в государственных органах Туркестана.....29
Қаҳрамон ЯКУБОВ. Хоразм давлати ва Усмонийлар империяси ўртасидаги маданий алоқалар: ҳаж зиёрати ва такиялар фаолияти.....31
Шерзодхон МАХМУДОВ. Ўзбек хонликлариининг Усмонийлар давлати билан дипломатик алоқаларида элчиликка танланганлар.....33
Санжарбек ДЖУМАНОВ. Ўзбекистон тараққиётининг янги босқичида Имом Мотуридидий меросининг ўрганилиши.....36
Suxrob ERGASHEV. XX asrning 20-yillarida maorif yoxud maktab masalasi.....38
Зебинисо АКБАЕВА. Туркистон ўлка мусулмонлар бюроси шўбалари фаолияти тарихидан.....40
Jasur AMIRKULOV. Bibixonim masjidiga oid ba'zi manbalar tahlili.....41
Surayyo MAMATALIYEVA. Shishaning paydo bo'lishi tarixi.....43
Шаҳноза ТЕМИРОВА. Россия империяси маъмурий-сиёсий тизимининг Туркистон ўлкаси ҳудудида жорий қилинишига доир айрим мулоҳазалар.....46
Мавзуна МУХИДДИНОВА. Мусоҳон Даҳбедий ва даҳбедий уламоларининг Бухоро амирлиги ижтимоий-сиёсий ҳаётига таъсири (“Тарихи Хумулий” асари асосида).....47

Акрам МАҲАММАТОВ. “Буюк ипак йўли”даги қадимий бекатларнинг топонимик ўрни.....50
Санжар САЪДУЛЛАЕВ. Дукчи Эшон кўзғолони ва унинг сабаблари.....53
Хуснияҳон САМСАКОВА. Мўйин муборак мадрасаси тарихидан.....54
Саодат ХАМРАЕВА. Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш тизимида хусусий секторнинг ривожланиши: тарих ва таҳлил (Навоний вилояти мисолида).....56
Шодиёр АЛИМОВ. Туркистон ҳудудида суд ишлари ва қозихоналар тарихи.....57
Азиза ШОТЕМИРОВА. Самарқанд вилоят саноат корхоналарида ишчи-ходимлар ҳаёти (XX аср 25-45-йиллар).....59

АЖДОДЛАР ИЛМИЙ МЕРОСИ

Salimaxon RUSTAMIY Aliybeg qizi. Sharq adabiyotshunosligida badiiy san'atlar tasnifi masalasi.....61
A.TASHAGIL, Zdash O.DUKENBAYEVA, Almas TIMANGALIYEV. Farabi studies in Turkey: historical analysis.....63
Гулшаной МАДРАХИМОВА. Тарихий манбаларда Султон Жалолиддин шахсияти ва фаолиятининг акс этиши.....67
Азимжон ГОФУРОВ. Имом Мотуридидийнинг “Таъвилотул Куръон” асарининг номланиши ва услубий ўзига хосликлари.....69
Ихтиёр АБДУРАХМОНОВ. Таъвил туркумидаги асарларнинг назарий-методологик асослари.....71
Jasur TEMIROV. “Sahihul Buxoriy”da vorid bo'lgan hadislardagi ۛ (vaqt, agar, to'satdan) so'zining tarjimada ifodalanishi.....74
Hayotxon ERGASHEVA. Burhoniddin Marg'ioniy ilmiy merosida ta'lim va tarbiya masalalarining yoritilishi.....76
Саъдулла ПРИМОВ. Алоуддин Бухорийнинг илмий фаолияти ва мероси таснифи.....77

НОДИР МАНБАЛАР

Санжар ҒУЛОМОВ. Қози Саййид Камар архивига оид мажмуада унинг биографиясига доир муҳим маълумот.....80
Саидахмадхон ҒАЙБУЛЛАЕВ. “Усул ал-Паздавий” асари қўлёзмаларининг манбашунослик таҳлили.....82
Аъзамжон ТОШБОВ. Нажмиддин Кубро “Одобус Суфия” асарининг мавзулари таҳлили.....84

ИСЛОМ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

Muhammadolim MUHAMMADSIDIQOV. Dunyoviylik va diniylik o'rtasidagi mantiqiy muvozanatga erishish masalalari.....87

Jo'raboy YAXSHILIKOV, Ixom BUTOYEV. Sog'lom turmush tarzi qaror topishida islomiy qadriyatlarning o'rni.....	89
Баҳодир ДАМИНОВ. XX асрнинг иккинчи ярмида Марказий Осиёда диний-ижтимоий муҳит ва унга таъсир кўрсатган айрим омиллар таҳлили.....	91
Doniyor G'AFUROV. Hojagiy Ahmad Kosoniy ta'limotida oila va nikoh masalalari.....	93
Сарвар АБДУЛЛАЕВ. Ислонда бағрикентлик ва виждон эркинлиги масалалари.....	95
Одилжон ЭРНАЗАРОВ. Хитой Халқ Республикасида мусулмонлар ҳаёти (1949-2000 йиллар).....	96
Олимухон ЮСУПОВ. Ҳадис илмидаги ихтилофларни бартараф этиш методологияси ва ҳадисшунослик масаласида адабиёт ва тарих китобларидан фойдаланиш.....	99
Абдувоси ШОНАЗАРОВ. Мовароуннаҳрга ҳадис илмининг кириб келиши ва ривожланиши.....	101
Ботиржон АБДУЛЛАЕВ. Имомларга тақлиднинг далил ва асослари.....	102
Sirojiddin ABDUVOITOV. Turkiya tashqi siyosatida Yaqin Sharq omili.....	104
Нурылла ТУРАМБЕТОВ. Зарождение и развитие исследований по исламскому праву в Европе (XVIII-XXI).....	106
Jahongir SHODIYEV. Komil inson tarbiyasida Naqshbandiya ta'limoti yuksak insoniy ta'limot sifatida.....	109
Мадина ЧОРИЕВА. Интерпретация религиозных учений в Шахнаме.....	111

ИЖТИМОИЙ ИНСТИТУТ

Нигора ЮСУПОВА. Аёлларнинг оила ва жамиятдаги мақомини мустаҳкамлашда миллий ва диний қадриятларнинг ўрни.....	114

ФАЛСАФИЙ МУШОҲАДАЛАР

Актам САМАДОВ. Имом Бухорий ҳадисларида шахс ахлоқий-эстетик идеалининг шаклланиш масалалари.....	116
Махбуба ЭРҒАШЕВА. Охиста ДЖАВАТОВА. Таълим тизимининг фалсафий хусусиятлари.....	117
Gulnoza SULTANOVA. "Ma'rifatli shaxs" tushunchasiga akmelogik yondashuv.....	119
Jahongir PULATOV. "Yangi O'zbekiston - xalqchil va insonparvar davlat" g'oyasini amalga oshirish mexanizmlari.....	121

Mirzaqul NORQOBILOV. Sa'duddin Taftazoniy qarashlaridagi ijtimoiy-ma'rifiy masalalarning tarixiy va zamonaviy tahlili.....	121
Pulotjon QAXOROV. Hayot ma'nosi, o'lim va manguilik.....	125
Нигина ШАМСУТДИНОВА. Метафизика контекстида Абу Али бн Синонинг тасаввуфий қарашлари.....	128
Бахтиёр ТУРСУНОВ. Илмнинг фазли хусусида.....	129

ЁШЛАР – КЕЛАЖАГИМИЗ

Nodirjon TOG'AYEV. Ajdodlarimiz boy ilmiy merosining yoshlar tarbiyasida tutgan o'rni.....	131
Азиза ТЎРАЕВА. Глобаллашув жараёнининг ёшлар ижтимоий кнёфасига таъсир.....	132
Marguba MURATOVA, Og'abek RO'ZBOYEV. Yoshlar intellektual va ma'naviy salohiyatini oshirishda Zahiriddin Muhammad Bobur ilmiy-adabiy merosidan foydalanish.....	135
Моҳира БОЙМИРЗАЕВА. Ҳозирги даврда ёшлар орасида радикаллашувнинг кучайиши ва унга қарши кураш масалалари.....	136
Muhammadnur MURODXONOV. Yangi O'zbekistonning yoshlarga oid davlat siyosati xalqaro maydonda e'tirof etilishi.....	138

МАЪНАВИЙ ТАҲДИДЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

Зоирхўжа ЎЛМАСХЎЖАЕВ. Глобаллашув шаронтида ижтимоий тармоқларнинг жамият хавфсизлигига таъсир.....	140
Нодир ШОМИРЗАЕВ. Радикал шахслар реабилитация дастурлари самарадорлигини баҳолаш мезонлари.....	141
Адхамжон САТТОРОВ. Глобаллашув шаронтида диний секталар фаолиятига қарши курашнинг маънавий-ахлоқий моҳияти.....	143
Санжар АЛИМОВ. Халқаро терроризмнинг кучайишида глобал сиёсий технологияларнинг ўрни.....	146
Nursulton MIRZALIYEV. Jamoat xavfsizligini ta'minlashda tinchlik madaniyatining o'rni.....	148

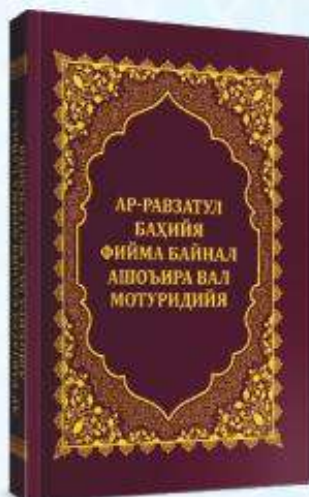
БИР ҲАДИС ШАРҲИ

Амаллар ниятга боғлиқдир.....	150

«AR-RAVZATUL BAHIIYA FIYMA BAYNAL ASHO'IRA VAL MOTURUDIYYA»

Ahli sunna val jamoaning ikki aqidaviy mazhabi – ash'ariylik va moturidiylik orasidagi kichik farqlar masalasida ushbu risolaga teng keladigani yo'q. Uning muallifi Abu Azaba nomi bilan mashhur kalom olimi Shayx Hasan ibn Abdulmuhsin uni Imom Abul Hasan Ash'ariy va uning mazhabdoshlari hamda Imom Abu Mansur Moturidiy va uning mazhabdoshlari ilgari surgan qarashlarga asoslanib yozgan.

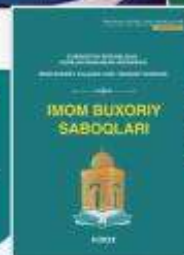
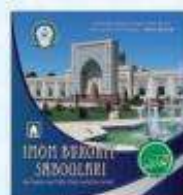
Batafsil BUKHARI.UZ saytida

2024-YIL UCHUN JURNALIMIZGA OBUNA BO'LING!

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi
huzuridagi Imom Buxoriy xalqaro
ilmiy-tadqiqot markazi rekvizitlari:
O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi G'aznachiligi
H/r: 23402000300100001010
INN (STIR): 201122919 MFO: 00014
Markaziy bankning Toshkent shahar XXKM
SHHV: 400110860182247015100253001
INN (STIR): 207265166
Murojaat uchun telefon: (0366) 240 2019

Obuna
indeksi -
№ 946, 947
Bir yillik
obuna narxi -
300 000
so'm

MANZILIMIZ:

141306, Samarqand viloyati,
Payariq tumani, Xo'ja Ismoil shaharchasi.

E-mail: buxoriysaboqlari@bukhari.uz

Web-sahifa: www.bukhari.uz

Telefonlar:

(0366) 240-2019, (0366) 240-2011,
(+99899) 735-02-85

Bosishga 10.01.2024 yilda ruxsat berildi.

Qog'oz bichimi – 60x84 1/8.

Ofset bosma usulida bosildi.

Bosma tabog'i – 10. Adadi – 150.

Buyurtma № 15/01.

Nashr indeksleri – № 946, № 947.

ISSN 2181-4791

Jurnal 2019-yil 8-aprelda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№ 0057 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Bir yilda to'rt marta chop etiladi.

Jurnaldan ko'chirib bosilganda manba qayd etilishi shart.

Tahrir hay'atining fikri muallif fikridan farq qilishi mumkin.

Jurnal andazasi tahririyatning kompyuter bo'limida
tayyorlandi.

Jurnal «SHABNAM SUPER PRINT» MCHJ
bosmaxonasida chop etildi.

Manzil: Samarqand shahri, Ziyokorlar ko'chasi, 1-uy.

Tel.: (+99890) 104-13-33.

**“Dunyoda ilmdan boshqa najot yo‘q
va hech qachon bo‘lmagay”**

Imom Buxoriy